

УДК 339.137.2 : 341.2

Тесленок І.М.¹, Кузнецов В.Ю.²

¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕз-0814м НУ «Запорізька політехніка»

ІНТЕГРАЦІЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У КОНКУРЕНТНУ СТРАТЕГІЮ ПІДПРИЄМСТВА

Конкурентна стратегія відіграє ключову роль в діяльності сучасних підприємств і здійснює значний вплив на результати його діяльності.

Конкурентна стратегія – це «стратегія розвитку, яка базується на впровадженні у діяльність успішних методів конкурентної боротьби, залучення споживачів та отримання лідерських позицій в галузі» [4, с. 78]. Її мета полягає у «забезпеченні конкурентних переваг і здатність ефективно конкурувати на ринку» [1, с. 289].

Ефективна конкурентна стратегія розробляється із урахуванням багатьох чинників внутрішнього та зовнішнього середовища. Одним із таких чинників є необхідність дотримання концепції сталого сталого розвитку. Становлення концепції почалось у ХХІ ст., а вже у 2015 р. було сформулювало основні цілі – 17 показників розвитку економіки. Визначення поняття «сталий розвиток» подано у таблиці 1.

Таблиця 1 – Визначення сутності поняття «сталий розвиток» [3, с. 113]

WCED	розвиток, який задовольняє потреби нинішнього покоління без шкоди для можливості майбутніх поколінь задовольняти свої потреби
ООН	зростання, що не зашкоджує довкіллю, і спрямоване на розв'язання невирішених соціальних проблем цивілізації, зокрема, подолання бідності
Центр екологічної сертифікації та маркування	розвиток, який передбачає вирівнювання рівня якості життя населення різних країн та його подальше зростання

Наразі «питання взаємодії конкурентного права та екології з цілями сталого розвитку поки що не можна назвати належним чином врегульованим навіть у розвинених правових системах» [5], однак розробляючи конкурентну стратегію сучасні підприємства активно демонструють відданість концепції та підкреслюють увагу до трьох її складових.

Оскільки «стратегічні цілі повинні відповідати місії підприємства, його стратегічній концепції, цінностям та стратегічним напрямкам, які визначені з урахуванням сильних та слабких сторін підприємства, його можливостей та потенційних загроз» [2, с.18], то інтеграція Цілей сталого

розвитку у конкурентну стратегія поступово стає важливою складовою сучасного бізнесу, оскільки підприємства дедалі більше усвідомлюють необхідність врахування соціальних, економічних та екологічних аспектів у своїй діяльності.

В умовах глобалізації та підвищених вимог до корпоративної соціальної відповідальності, організації прагнуть не лише досягати економічних результатів, але й активно сприяти сталому розвитку. Поєднання сталих принципів із конкурентними стратегіями дозволяє бізнесу не тільки підвищити свою конкурентоспроможність, але й сприяти позитивним змінам на рівні суспільства та довкілля.

Продемонструємо на прикладі промислового підприємства, як воно може інтегрувати цілі сталого розвитку у свою конкурентну стратегію:

- ціль 7 «Доступна та чиста енергія» передбачає поступовий перехід на відновлювальні джерела енергії та підвищення енергоефективності виробничих процесів, що допоможе зменшити енергоспоживання в ході виробничої діяльності, що позитивно відобразиться на ціні продажу та у підсумку створить цінову конкурентну перевагу для підприємства;

- ціль 8 «Гідна праця та економічне зростання» реалізується через турботу підприємства до задіяного людського ресурсу. Підприємство отримує вмотивований персонал який орієнтований на власний заробіток та зростання, а у підсумку сприяє підвищенню досягненню економічних показників для підприємства;

- ціль 9 «Інновації та інфраструктура» може бути досягнута шляхом модернізації виробничого обладнання, а також запровадження інновацій та інтеграція цифрових рішень у виробничі процеси;

- ціль 12 «Відповідальне споживання» передбачає впровадження практик повторного використання матеріалів, використання рециклінту та інших заходів для зменшення екологічного сліду підприємства. З одного боку – це демонстрація турботи про довкілля, з іншого – можливість заощадити на сировині для виробництва та зменшення кількості браку;

- ціль 13 «Боротьба зі зміною клімату» акцентує на зменшенні викидів CO₂ та розвитку міжнародної співпраці для вирішення екологічних проблем. Міжнародна співпраця позитивно впливає на сприйняття підприємства та робить його більш конкурентоспроможним;

- ціль 16 «Мир та справедливість» полягає в підтримці відновлення інфраструктури та реалізації гуманітарних проектів, спрямованих на допомогу місцевим громадам, що може бути частиною корпоративної соціальної відповідальності підприємства;

- ціль 17 «Партнерство заради сталого розвитку» може включати розвиток конкурентних стратегій, що передбачають співпрацю з іншими підприємствами, утворення кластерів і досягнення синергії під час роботи.

Грунтуючись на досвіді функціонування сучасних українських підприємств відмітимо, що інтеграція цілей сталого розвитку у конкурентну стратегію дозволить отримати такі переваги як:

- створення позитивного іміджу;
- демонстрація соціальної відповідальності;
- демонстрація підтримки світових ініціатив та сучасних трендів;
- підвищення рівня прибутковості;
- розширення ринків збуту;
- посилення конкурентного положення на ринку [6]

Таким чином, інтеграція цілей стратегічного розвитку у конкурентну стратегію підприємства відкриває для них нові можливості. Це дозволяє створювати стійкі конкурентні переваги, завоювати лояльність споживачів, а також сприяти вирішенню глобальних екологічних та соціальних проблем. Стратегічний підхід до сталого розвитку формує основу для розвитку інновацій, підвищення ефективності виробництва та позитивного іміджу підприємства у міжнародному високо конкурентному середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Горват О., Феєр О.В. Конкурентна стратегія підприємства: поняття, принципи. *Освіта і наука*. 2023. Вип. 2(35). С. 289-294. URL: <https://surl.li/zswujk> (дата звернення 01.10.2025)
2. Методичні рекомендації щодо складання стратегічних планів підприємствами державного сектору. Київ: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2017. 24 с. URL : <https://me.gov.ua/download/3e1db9ca-68ce-4064-a3a7-d45d5a61d621/file.pdf> (дата звернення 07.10.2025)
3. Тесленок І.М., Павлішина Н.М., Железняк Ю.А. Стратегія сталого розвитку : концептуальні засади. *Економічний простір*. 2024, № 196. URL : <https://economic-prostir.com.ua/wp-content/uploads/2025/01/196-111-116-teslenok.pdf> (дата звернення 04.10.2025)
4. Чумак О.В., Соловійова О.О., Петровський О.А. Теоретичне підґрунтя концепції формування конкурентної стратегії підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. № 3(89). С. 77–82..
5. Шершун С., Малишева Н. Регулювання конкуренції та цілі сталого розвитку: необхідність єдиного дискурсу. *Юридична газета Online*. URL : <https://jur-gazeta.com/publications/practice/antimonopolne-konkurentne-pravo/regulyuvannya-konkurenciyi-ta-cili-stalogo-rozvitku-neobhidnist-edinogo-diskursu.html> (дата звернення 09.10.2025)
6. Яцишина І. В. Стратегічні засади реалізації цілей сталого розвитку підприємствами в Україні. *Ефективна економіка*. 2021. № 12. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2021/12.pdf (дата звернення 01.10.2025)